

**Liber Officialis Seu Agendorum Pastoralium S. Trevirensis
Ecclesiæ**

Johann Hugo <Trier, Erzbischof>

Mogvntiæ, 1688

De Exequiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75322](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-75322)

Deinde, Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster, &c.

Et ne nos inducas in temptationem.

R. Sed libera nos à malo,

V. Requiem æternam dona ei Domine.

R. Et lux perpetua luceat ei.

V. A porta inferi:

R. Erue Domine animam ejus.

V. Requiescat in pace. **R.** Amen.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum. &c.

Oratio.

Tibi Domine commendamus animam famuli tui **N.** ut defunctus sæculo tibi vivat: & quæ per fragilitatem humanæ conversationis peccata commisit, tu veniâ misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde corpus de more honestè compositum loco decenti cum lumine collocetur, ac parvâ cruce super pectus inter manus defuncti: at ubi crux deest, manus in modum crucis componantur, inter dumque aspergatur aquâ lustrali, & interim donec efferatur qui ad sunt, orabunt.

DE EXEQUIIS.

Sacras cærimonias ac ritus, quibus ex antiquissima traditione, & summorum Pontificum institutis sancta Mater Ecclesia Catholica in filiorum suorum exequiis uti solet, tanquam vera religionis myste-

mysteria, Christianæque pietatis signa, & fidelium mortuorum saluberrima suffragia, Parochi summo studio servare debent, atque usum retinere.

His itaque præstandis, qua pars est modestia ac devotione ita se habebunt, ut ad defunctorum salutem, simulque ad vivorum pietatem, quemadmodum verè sunt, non ad quæstum ejusmodi ritus sanctè instituti esse videantur.

Nullum corpus sepeliatur, præsertim si mors repentina fuerit, nisi post debitum temporis intervallum, ut nullus omnino de morte relinquatur dubitandi locus.

Quod antiquissimi est instituti, illud, quantum fieri poterit, retineatur, ut Missa præsente corpore defuncti pro eo celebretur, antequam sepulturae tradatur.

Si quis die festo sit sepeliendus, missa propria pro defunctis præsente corpore celebrari poterit; dum tamen missa summa, & officium divinum non impediatur, magna que diei celebritas non obstat.

Caveant omnino Parochi, aliique sacerdotes, ne sepulturae vel exequiarum, seu anniversarii mortuorum officii causâ quidquam pauciscantur, aut tanquam pretium exigant: sed iis eleemosynis contenti sint, quæ aut probatâ consuetudine dari solent, aut Ordinarius constituerit. Neque permittant, ut pallia, aut alia Altaris ornamenta ad ornatum feretri vel tumbæ adhibeantur.

Pauperes vero, quibus mortuis nihil aut ita parùm superest, ut propriis impensis humari non possint, gratis omnino sepeliantur; ac debita lumina suis impensis, si opus fuerit, adhibeant sacerdotes ad quos defuncti cura pertinet, vel aliqua pia confraternitas, si fuerit, juxta loci consuetudinem.

Sepulchra Sacerdotum & Clericorum, cujuscunque Ordinis, ubi fieri potest, à sepulchris laicorum separata sint, ac decentiori loco sita.

Sacerdos, aut cuiusvis Ordinis Clericus defunctus vestibus suis quotidianis communibus usque ad talarem vestem inclusivè, tum desuper sacro vestitu sacerdotali vel clericali, quem Ordinis sui ratio depositit, indui debet. Sacerdos quidem super talarem vestem, amictu, albâ, cingulo, manipulo, stolâ, & casulâ seu planetâ violaceâ sit indutus.

Nullum porrò cadaver perpetuæ sepulturae traditum ^{ad aliua loca} ex ulla eiusvis Ordinis Ecclesia asportari liceat, nisi de licentia Ordinarii.

Corpora defunctorum in Ecclesia ponenda sunt pedibus versis ad altare maius, vel si conduntur in oratoriis aut capellis, ponantur cum pedibus versis ad illarum altaria, quod etiam pro situ & loco in sepulchro observandum est. Presbyteri vero habeant caput versus altare.

Ceterum nemo Christianus in communione fidelium defunctus, extra Ecclesiam aut coemeterium ritè benedictum sepeliri debet: sed si necessitas cogat ex aliquo eventu aliquando ad tempus aliter fieri, curetur, ut quatenus fieri poterit, corpus in locum sacrum quam primum transferatur, & interim semper crux capiti illius apponi debet, ad significandum illum in Christo quievisse.

Quibus non licet dare Ecclesiastica sepulturam.

Ignorare non debet Parochus, qui ab Ecclesiastica sepultura ipso jure sunt excludendi; neque quemquam ad illam contra facrorum Canonum decreta unquam admittat.

Negatur igitur Ecclesiastica sepultura Paganis, Judæis, & omnibus infidelibus, hæreticis, & eorum fautoribus: apostatis à Christiana fide; schismaticis, & publicis excommunicatis majori excommunicatione; interdictis nominatim, & iis, qui sunt in loco interdicto, eo durante.

Se ipsos occidentibus ob desperationem, vel iracundiam (non tamen si ex insania id accidat) nisi ante mortem dederint signa poenitentiae.

Morientibus in duello, etiamsi ante obitum dederint poenitentiae signa.

Manifestis & publicis peccatoribus, qui sine poenitentia perierunt.

Ilis, de quibus publicè constat, quod semel in anno non suscep-
rint Sacraenta Confessionis & Communionis in Pascha, & absque
ullo signo contritionis obierint.

Infantibus mortuis absque baptismo.

Ubi vero in predictis casibus dubium occurrit, Ordinarius consulatur.

Exequiarum Ordo.

Constituto tempore, quo corpus ad Ecclesiam deferendum est, convocentur ii, qui funeri interesse debent, & in domo mortuaria, juxta loci consuetudinem datis certis campanæ signis, conveniant; Parochus indutus superpelliceo, & stolâ nigra, vel etiam pluviali